

บทที่ 3

วิเคราะห์การนำเสนอสารคดีสัมภาษณ์บุคคลของไฮ-คลาส : ปัจจุบัน

คอลัมน์สัมภาษณ์บุคคลในนิตยสารไฮ-คลาส มีอยู่ทั้งหมด 6 คอลัมน์ คือ

1. เปิดห้องไฮ-คลาส ซึ่งเป็นคอลัมน์หลัก
2. โปรไฟล์
3. สุดลับตาห์
4. คำคินันกับ.....
5. บนเส้นทาง และสุดท้าย
6. นำจับตามอง

แต่เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ราคากระดาษก็ถีบตัวสูงขึ้นมา ทางกองบรรณาธิการ จึงต้องหามาตรการที่จะทำให้อไฮ-คลาส ดำรงอยู่ต่อไปได้ ในขณะที่นิตยสารฉบับอื่น ๆ แก้ปัญหาด้วยการขึ้นราคาหนังสือ แต่อไฮ-คลาส ใช้วิธีคงราคาของหนังสือไว้ที่เดิม คือ 60 บาท แล้วลดจำนวนหน้ากระดาษแทน เพื่อรักษากลุ่มผู้อ่านที่เป็นนักศึกษาเอาไว้¹⁰ การลดจำนวนหน้าลงทำให้ไม่มีหน้าเพียงพอที่จะลงคอลัมน์สัมภาษณ์ ทั้ง 6 ลงได้ จึงต้องเลือกระหว่างคอลัมน์สุดลับตาห์ คำคินันกับ.....บนเส้นทาง ลงสลับกันไป หรือบางทีก็สามารถลงได้ทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อที่โฆษณาด้วย

สำหรับคอลัมน์นำจับตามอง เป็นคอลัมน์ที่เกิดขึ้นใหม่ จึงเป็นผลงานด้านการตลาดเพราะบุคคลที่ลงคอลัมน์นี้ ส่วนใหญ่เป็นบุคคลากรในเอเยนซีโฆษณา ทำงานเกี่ยวกับการซื้อสื่อเพื่อลงโฆษณา และคอลัมน์นี้ ฝ่ายโฆษณาของไฮ-คลาส จะเป็นผู้คัดเลือกบุคคล เสนอมาทางกองบรรณาธิการ เพื่อสัมภาษณ์แล้วเรียบเรียงคอลัมน์นำจับตามองออกมา

ผู้เขียนจะวิเคราะห์คอลัมน์แต่ละคอลัมน์ว่า มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นทางเดือนเนื้อหาสาระและรูปแบบในการนำเสนอของแต่ละคอลัมน์เป็นสำคัญ

1. เปิดห้องไฮ-คลาส

ลักษณะโครงสร้างของการเรียน เดิมแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ มีส่วนเกริ่นนำ และเนื้อหาของการสัมภาษณ์ แต่ปัจจุบันจะมีส่วนที่เป็นลักษณะของไซด์บาร์เพิ่มเข้าไป เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของเนื้อหา เป็น 3 ส่วน

¹⁰จากการสัมภาษณ์คุณยุทธชัย วีระวงศ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการนิตยสารไฮ-คลาส เดือนธันวาคม 2538

ส่วนเกริ่นนำ จะเป็นการนำผู้อ่านให้รู้จักบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเล่าประวัติอย่างย่อ ๆ และนำเสนอใจ ถ้าบุคคลนั้นกำลังอยู่ในกระแสความสนใจของสังคมเพราะผูกพันอยู่กับประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่เป็นเรื่อง Hot Issue การเกริ่นนำก็จะกล่าวถึงประเด็นนั้นควบคู่ไปด้วย เช่น

“โดยผาดเผินแล้ว ดูเหมือนว่า ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ซึ่งบัดนี้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จะเจ็บตัวอย่างสาหัสจากคำประกาศคำโตกรณีนี้อาจของกองทัพญี่ปุ่นสมัยสงครามโลก

แต่อันที่จริง ดูท่าเราจะไม่ค่อยรู้สาระไร่นัก โดยเฉพาะกับคำวิจารณ์เหน็บแนมสารพัดสารพันจากหนังสือพิมพ์” (จากคอลัมน์เปิดห้องไฮ-คลาส ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2539)

ส่วนเนื้อหาของการสัมภาษณ์ จะเป็นแบบตอบคำถามประโยคต่อประโยค¹¹ ตอบคำถามตามประเด็นที่ถามอย่างชัดเจน และถ้าเป็นไปได้จะลงคำตอบเกือบทุกคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บส่วนของความคิดเห็น ความรู้สึก และลีลาการพูดอย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านได้ใกล้ชิดกับผู้ให้สัมภาษณ์มากยิ่งขึ้น

ส่วนสุดท้าย คือ ไฮต์บาร์ ที่เพิ่มเข้ามาให้ผู้อ่านพิจารณาและรู้จักผู้ให้สัมภาษณ์อย่างลึกซึ้ง เป็นอรรถประโยชน์ที่ทางกองบรรณาธิการให้แก่ผู้อ่าน¹² โดยอาจเป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่แวดล้อม หรือใกล้ชิดกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีการล้อมกรอบแบ่งสัดส่วนอย่างชัดเจน

ตัวอย่างคอลัมน์เปิดห้องไฮ-คลาส (ไปต่อดูภาคหน้า)

¹¹ นวพร พายพิภคร์, การนำเสนอบทสัมภาษณ์ของนิตยสารไฮ-คลาส , สารนิพนธ์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

¹² สัมภาษณ์คุณยุทธชัย วีระวงศ์

2. โปรไฟล์

คอลัมน์โปรไฟล์ จะเป็นคอลัมน์ที่มีรูปแบบการเรียนที่เป็นข้อเขียน นำบทสัมภาษณ์ มาเรียบเรียงอย่างสละสลวย โดยจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

บุคคลที่ลงคอลัมน์โปรไฟล์ จะมีลักษณะแตกต่างจากคอลัมน์เปิดห้องไฮ-คลาส ตรงที่ บุคคลนั้น เป็นบุคคลที่เริ่มจะมีบทบาทสำคัญในหน้าที่การงาน เริ่มที่จะเป็นบุคคลที่น่าสนใจในสังคม เป็นบุคคลที่น่าศึกษา และทำความรู้จักให้มากขึ้น

ในส่วนนำ จะแนะนำให้ผู้อ่านรู้จักบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์อย่างกว้าง ๆ ถึงหน้าที่การงานธุรกิจที่ทำ เริ่มเป็นที่น่าสนใจ นอกจากนี้อาจกล่าวถึงบุคคลิก ลักษณะท่าทางของเขา

และในส่วนของเนื้อเรื่อง จะเป็นการเล่าประวัติชีวิตของบุคคลนั้น ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงชีวิตในปัจจุบัน โดยเป็นการเล่าเรื่องของผู้เขียน แล้วมีการแทรกคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์บางช่วงบางตอน ซึ่งจะไม่มีการตกแต่งคำพูดหรือดัดแปลงขึ้นมาเองของผู้เขียน¹³ ส่วนเนื้อเรื่องจะเป็นลีลาการเขียนแบบเล่าเรื่องของผู้เขียนที่มีการเรียบเรียงอย่างสละสลวย เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่แรกจนจบไปสู่จุดหมายปลายทางของการสัมภาษณ์¹⁴

และสุดท้ายจะสรุปโดยไร้ภาษา ลีลาการเขียนที่ประทับใจผู้อ่าน อาจเป็นการยกย่องชมเชย ให้แง่คิด หรือใช้คำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นบทสรุป

ตัวอย่างคอลัมน์โปรไฟล์ (โปรดศึกษาคมพวก)

^{13,14} นวพร พายพักตร์ . เรื่องเดิม, หน้า 36

3. คอลัมน์สุดสัปดาห์, บนเส้นทาง

คอลัมน์สุดสัปดาห์และบนเส้นทาง มีลักษณะการเขียนเช่นเดียวกับโปรไฟล์ แต่มีลักษณะผ่อนคลายมากกว่า และขึ้นอยู่กับลีลาของผู้เขียนด้วย

คอลัมน์สุดสัปดาห์จะเล่าถึงชีวิตของบุคคลหนึ่งที่ผ่านมาประสบการณ์มากมาย ผ่านร้อนหรือหนาว เป็นชีวิตที่น่าสนใจ จนถึงปัจจุบันบุคคลเหล่านั้นมีชีวิตอย่างไร และสามารถเป็นบทเรียนให้ผู้อ่านไปนำไปศึกษา และบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ที่มีอายุซึ่งความแปลกของคอลัมน์เนื้อ คือ เป็นคอลัมน์ที่สัมภาษณ์คนแก่¹⁵ ซึ่งไม่ค่อยมีนิตยสารเล่มไหนทำ

ส่วนคอลัมน์บนเส้นทาง ก็มีรูปแบบการเขียนเช่นเดียวกับโปรไฟล์ และสุดสัปดาห์ เป็นการแนะนำให้รู้จักผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นวิถีชีวิตของเรา วิถีชีวิตทางด้านธุรกิจ การงาน และความชอบของบุคคลคนนั้น

4. คอลัมน์คำคั้นนั้นกับ.....

คอลัมน์นี้เป็นคอลัมน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอแตกต่างจากคอลัมน์อื่น เพราะต้องอาศัยจินตนาการของผู้เขียนแทรกลงไปด้วย และลีลาการเขียนต้องใช้พรสวรรค์สูง ใช้ภาษา ลีลาการเขียนที่สละสลวย โดยเนื้อหาแล้วคอลัมน์คำคั้นนั้นกับ.....จะเป็นไปในทำนองผู้ชายชื่นชมความงามของผู้หญิงสวย¹⁶

แทรกด้วยการบรรยายบรรยายกาศที่ช่วยเสริมให้ผู้ให้สัมภาษณ์โดดเด่นขึ้นมา ซึ่งสิ่งนี้จะทำให้อ่านเกิดความรู้สึกร่วม คล้อยตามลีลาการเขียนของผู้เขียน

ซึ่งโดยเนื้อหาแล้วคอลัมน์นี้ จะมีความผ่อนคลายมากที่สุด และเป็นการให้ความสำคัญกับศิลปิน ดารา หรือหญิงสาวในแวดวงบันเทิงที่กำลังอยู่ในความนิยมของประชาชน

ตัวอย่างคอลัมน์ คำคั้นนั้นกับ..... (ไปรศกฤตภาคพทก)

¹⁵ สัมภาษณ์คุณยุทธชัย วีระวงศ์

¹⁶ นวพร พายัพพัทตร์. เรื่องเดิม.

5. คอลัมน์หน้าจับตามอง

คอลัมน์หน้าจับตามอง เป็นคอลัมน์ใหม่ที่มีรูปแบบการเขียน ที่เป็นการเรียบเรียงจากการสัมภาษณ์ เนื้อหาเป็นการแนะนำให้รู้จักผู้ให้สัมภาษณ์ ในลักษณะยกย่องชมเชย ความสามารถในหน้าที่การงาน เป็นลักษณะของการโปรโมทเล็ก ๆ ซึ่งคอลัมน์นี้เป็นคอลัมน์ที่เป็นกลยุทธ์ทางการตลาด เป็นคอลัมน์ที่ฝ่ายโฆษณาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่ไปติดต่อหาเนื้อหาโฆษณากับเอเจนซี่โฆษณา ที่ทำหน้าที่ในการซื้อสื่อให้กับสินค้า แล้วสะดุดตาสะดุดใจในความสามารถ

รูปแบบการเขียนก็มีการได้คำพูดของบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์แทรกลงไปบ้างเช่นเดียวกับโปรไฟล์ส์ สุดลับตาห์ มีล้อมกรอบประวิติย่อ ๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่แนะนำให้ผู้อ่านได้รู้จักอย่างคร่าว ๆ

ตัวอย่างคอลัมน์ หน้าจับตามอง

ไปงตุดกาคคคคคค

สำนักหอสมุด

เทคนิคการคัดเลือกบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ในแบบฉบับของไฮ-คลาส¹⁷

1. คอลัมน์เปิดห้องไฮ-คลาส จะคัดเลือกบุคคลที่อยู่ในกระแสความสนใจของสังคมในช่วงเวลานั้นๆ แต่ไฮ-คลาส จะมีข้อจำกัดตรงที่ถึงบุคคลนั้นจะอยู่ในกระแสความสนใจของสังคม แต่เป็นไปในทางไม่ดี ก็พยายามหลีกเลี่ยง เช่นกรณีนายเนวิน ชิดชอบ หรือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนมาก แต่เป็นเรื่องไม่ดี ไฮ-คลาสจะไม่สัมภาษณ์

หรือถ้าบุคคลที่ไม่อยู่ในกระแสสังคมขณะนั้น แต่มีความน่าสนใจหรือทำให้ผู้คนเกิดประหลาดใจจนล้นเทห์ ยกตัวอย่างเช่น กรณีของตัวตุน วาทิน ปิ่นเฉลียว เขามีความน่าสนใจในแง่ที่ทำหนังสือตัวตุนมายาวนานมากถึง 25 ปี โดยไม่ต้องอาศัยโฆษณา มีความน่าสนใจในลักษณะเป็นตำนาน

2. เทคนิคอันนี้ คิดว่าเป็นความสามารถของทางกองบรรณาธิการเองที่มีสายตายาวไกล สามารถเลือกบุคคลที่เป็นที่น่าสนใจต่อมาในสังคม เช่น กรณีวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ ที่ปรึกษานายบรรหาร ศิลปอาชา ในเวลาต่อมาก็เป็นผู้ที่ตกเป็นข่าวดัง ซึ่งกองบรรณาธิการสัมภาษณ์ไว้ก่อนนั้นแล้ว คุณสมบัติอันนี้ตรงกับคำกล่าวของวันชัย ชนะวังน้อย ที่ว่า "การได้อ่านข่าวทุกวันจะทำให้เราคาดคะเนได้ว่าในช่วงเวลาหนึ่งผู้คนที่ให้ความสนใจต่อเรื่องใดปัญหาใด"¹⁸ ซึ่งจากการเข้าไปฝึกงานที่ไฮ-คลาส ผู้เขียนก็เห็นคุณสมบัติอันนี้ของกองบรรณาธิการทำให้บุคคลที่ไฮ-คลาส เลือกมาสัมภาษณ์ที่ความน่าสนใจเสมอ

3. นอกจากนี้ทางกองบรรณาธิการ จะคัดเลือกบุคคลที่มองเห็นว่ารายได้ ขายได้เพราะมีความมันส์อยู่ในตัวคนคนนั้น เช่น เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ หรือมีความมันส์ในสถานการณ์ เช่น ปลอดประสพ สุรัสวดี อธิบดีกรมประมง ซึ่งเป็นผู้ที่ออกมาแสดงท่าทีเชิงกร้าว ต่อกรณีปัญหาเรือประมงรुकาน้ำมาเลเซีย เหล่านี้เป็นต้น

¹⁷ อ่างแล้ว, สัมภาษณ์ เดือนมกราคม 2539

¹⁸ วันชัย ชนะวังน้อย, ผศ., เทคนิคการสัมภาษณ์, วารสารศาสตร์รวมศาสตร์ ปีที่ 8 ฉ.2 (มิถุนายน-กันยายน), 20,31 หน้า 56